

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2004

2009

Έγγραφο συνόδου

18.10.2007

B6-0398/2007

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

εν συνέχεια δηλώσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Επιτροπής
σύμφωνα με το άρθρο 103, παράγραφος 2, του Κανονισμού
των βουλευτών: Philip Claeys, Frank Vanhecke και Koenraad Dillen
εξ ονόματος της Ομάδας ITS
για τις σχέσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Τουρκίας

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τις σχέσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Τουρκίας

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- υπενθυμίζοντας το ψήφισμά του της 18ης Ιουνίου 1987 σχετικά με μια πολιτική επίλυση του αρμενικού προβλήματος,
- υπενθυμίζοντας το ψήφισμά του της 25ης Νοεμβρίου 2000 σχετικά με την περιοδική έκθεση του 1999 της Επιτροπής για τις προόδους της Τουρκίας στο δρόμο προς την ένταξη,
- υπενθυμίζοντας το ψήφισμά του της 1ης Απριλίου 2004 σχετικά με την περιοδική έκθεση του 2003 της Επιτροπής για τις προόδους της Τουρκίας στο δρόμο προς την ένταξη,
- υπενθυμίζοντας το ψήφισμά του της 15ης Δεκεμβρίου 2004 σχετικά με την περιοδική έκθεση του 2004 και τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις προόδους της Τουρκίας στο δρόμο για την ένταξη,
- υπενθυμίζοντας το ψήφισμά του της 6ης Ιουλίου 2005 για το ρόλο των γυναικών στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή στην Τουρκία,
- υπενθυμίζοντας το ψήφισμά του της 28ης Σεπτεμβρίου 2005 για την έναρξη των διαπραγματεύσεων με την Τουρκία,
- υπενθυμίζοντας το ψήφισμά του της 13ης Φεβρουαρίου 2006 για το ρόλο των γυναικών στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή στην Τουρκία,
- υπενθυμίζοντας το ψήφισμά του της 27ης Σεπτεμβρίου 2006 για τις προόδους της Τουρκίας στο δρόμο προς την ένταξη,
- υπενθυμίζοντας τα ψηφίσματά του για τα έγγραφα στρατηγικής της Επιτροπής σχετικά με τη διεύρυνση,
- έχοντας υπόψη το πλαίσιο διαπραγματεύσεων για την Τουρκία της 3ης Οκτωβρίου 2005,
- έχοντας υπόψη την απόφαση 2006/35/EK του Συμβουλίου της 23ης Ιανουαρίου 2006 σχετικά με τις αρχές, τις προτεραιότητες και τις προϋποθέσεις που συμπεριλαμβάνονται στη σύμπραξη προσχώρησης με την Τουρκία,
- έχοντας υπόψη την έκθεση προόδου του 2006 της Επιτροπής για την Τουρκία (SEC(2006)1390),
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής για τη στρατηγική της διεύρυνσης και τις κυριότερες προκλήσεις 2006-2007 (COM(2006)0649),

- έχοντας υπόψη την απόφαση του Ακυρωτικού Δικαστηρίου της Τουρκίας της 26ης Ιουνίου 2007,
 - έχοντας υπόψη το ψήφισμα 106 της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων της Αμερικανικής Βουλής των Αντιπροσώπων της 10ης Οκτωβρίου 2007, βάσει της οποίας αναγνωρίζεται η γενοκτονία κατά των αρμενίων,
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 103, παράγραφος 2, του Κανονισμού του,
- A. εκτιμώντας ότι η έναρξη των διαπραγματεύσεων με την Τουρκία στις 3 Οκτωβρίου 2005 αποτελεί το σημείο εκκίνησης μιας μακρόχρονης και απροσδιόριστης από άποψη χρόνου διαδικασίας,
- B. εκτιμώντας ότι ναι μεν η Τουρκία έχει νομικώς δεσμευτεί για οικονομικές μεταρρυθμίσεις, μεταρρυθμίσεις σε ό,τι αφορά τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα, καλές γειτονικές σχέσεις και σταδιακή αναπροσαρμογή της νομοθεσίας της και της πολιτικής της, όμως κυρίως στο πεδίο του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των καλών γειτονικών σχέσεων ελάχιστη πρόοδος έχει σημειωθεί μετά την έναρξη της διαδικασίας των διαπραγματεύσεων και ότι, επιπλέον, μετά το 2004 ο ρυθμός των άλλων μεταρρυθμίσεων έχει αισθητά επιβραδυνθεί,
- Γ. εκτιμώντας ότι η πλήρης στήριξη όλων των κριτηρίων της Κοπεγχάγης παραμένει η βάση για ένταξη ενός ευρωπαϊκού κράτους στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ότι η απορροφητικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί θεμελιώδες συστατικό στοιχείο αυτών των κριτηρίων,
- Δ. εκτιμώντας ότι η Τουρκία εξακολουθεί να παραβιάζει φανερά και συστηματικά τις διατάξεις που απορρέουν από τη συμφωνία Σύνδεσης και το Συμπληρωματικό Πρωτόκολλο,
1. διαπιστώνει ότι οι τελευταίες κοινοβουλευτικές εκλογές στην Τουρκία οδήγησαν σε μεγάλη νίκη του ισλαμικού κόμματος ΑΚΡ και ότι, παράλληλα, για πρώτη φορά ορίστηκε ως πρόεδρος ένας εξέχων ισλαμιστής· εκφράζει, ως εκ τούτου, το φόβο ότι η διαδικασία εξισλαμισμού θα επιταχυνθεί ακόμα περισσότερο, με αποτέλεσμα να απειλείται ο λαϊκός χαρακτήρας του τουρκικού κράτους·
 2. απαιτεί από την Τουρκία να σημειώσει, επιτέλους, ουσιαστική πρόοδο στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, περισσότερο συγκεκριμένα σε ό,τι αφορά την ελευθερία της θρησκείας και την προστασία των θρησκευτικών μειονοτήτων· αναμένει από την Επιτροπή να δώσει, επιτέλους, πρωταρχική σημασία στο θέμα αυτό και στη μη τήρηση συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος να αντιδράσει δεόντως από νομική και πολιτική άποψη·
 3. ανησυχεί ιδιαίτερα για τον εξαιρετικά χαμηλό βαθμό συμμετοχής των γυναικών στην τουρκική αγορά εργασίας και για το τεράστιο χάσμα μεταξύ της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης της νοτιοανατολικής Τουρκίας και άλλων περιφερειών της χώρας· επισημαίνει ότι, σε γενικές γραμμές, η εξαιρετικά αδύναμη θέση της γυναίκας από οικονομική και κοινωνική άποψη απορρέει κυρίως από πολιτιστικούς και θρησκευτικούς παράγοντες·

4. φρονεί ότι η στενή συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και της Τουρκίας στον τομέα της ενέργειας μπορεί να αποφέρει αμοιβαία πλεονεκτήματα· επισημαίνει στην Τουρκία ότι τα σχέδια ενέργειας στο Νότιο Καύκασο, όπου εμπλέκεται η χώρα, πρέπει να είναι ανοιχτά για όλες τις χώρες με τις οποίες η ΕΕ διατηρεί σχέσεις στο πλαίσιο της πολιτικής γειτονίας·
5. θεωρεί ότι έχει θεμελιώδη σημασία το νέο τουρκικό σύνταγμα να προστατεύει πλήρως τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες και να εγγυάται το διαχωρισμό των εξουσιών και τον δημοκρατικό και λαϊκό χαρακτήρα του τουρκικού κράτους· από την άποψη αυτή, ανησυχεί για το γεγονός ότι το κυβερνητικό κόμμα ΑΚΡ αντιτίθεται στη θέσπιση συνταγματικής διάταξης η οποία, κατηγορηματικώς, να μην θεωρεί πλέον ως ποινικό αδίκημα τον προσηλυτισμό σε μια άλλη θρησκεία, καθώς και για την απόφαση της κυβέρνησης ΑΚΡ να καταργήσει, στο Σύνταγμα, την παραδοσιακή απαγόρευση να φορούν οι γυναίκες μανδήλα (τσαντόρ) στα τουρκικά πανεπιστήμια και σε άλλα ιδρύματα ανωτέρας εκπαίδευσης· επισημαίνει ότι στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης η ελευθερία της θρησκείας ισχύει άνευ όρων και ότι η θρησκευτική λατρεία αποτελεί ιδιωτική υπόθεση που πραγματοποιείται σε ιδιωτικό περιβάλλον· φοβάται ότι η κατάργηση αυτής της απαγόρευσης αποτελεί σημαντικό βήμα για τον περαιτέρω εξισλαμισμό της Τουρκίας· σ' αυτό το πλαίσιο, παρατηρεί ότι ο στρατός εξακολουθεί να αποτελεί τον θεματοφύλακα του λαϊκού χαρακτήρα του τουρκικού κράτους·
6. διαπιστώνει ότι, σε ό,τι αφορά την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, το θέμα της προστασίας των δικαιωμάτων των γυναικών και της εφαρμογής μιας πολιτικής μηδενικής ανοχής έναντι των βασανιστηρίων στην Τουρκία εξακολουθεί να είναι πολύ απογοητευτικό και επισημαίνει σχετικά την έκθεση του Ιουλίου 2007 της Διεθνούς Αμνηστίας, της Οργάνωσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα· ανησυχεί επίσης για ένα ψήφισμα της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης τον Οκτώβριο του 2007, όπου η Τουρκία κατηγορείται ότι καθιστά πολύ δύσκολη την άσκηση ποινικής δίωξης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου·
7. θεωρεί απαράδεκτο ότι, σύμφωνα με δικαστική απόφαση, απαγορεύθηκε η πρόσβαση τόσο στην ιστοσελίδα YouTube όσο και στην πύλη Wordpress.com, και θεωρεί ότι μια τέτοια λογοκρισία αποτελεί κατάφωρη παραβίαση της ελευθερίας της έκφρασης και της ελευθερίας του Τύπου·
8. θεωρεί απαράδεκτο ότι αρκετά πρόσωπα εξακολουθούν να διώκονται ποινικώς λόγω παράβασης του άρθρου 301 του Ποινικού Κώδικα και φρονεί ότι δεν εφαρμόζει τις αρχές του κράτους δικαίου μια χώρα που δεν διασφαλίζει πλήρως την ελευθερία της έκφρασης και την ελευθερία του Τύπου· τονίζει ότι η τρέχουσα διαδικασία για την έγκριση του νέου Συντάγματος δεν πρέπει να παρεμποδίσει ή να καθυστερήσει την κατάργηση του άρθρου 301 του Ποινικού Κώδικα, όπως ήδη προτείνουν ορισμένοι τούρκοι αξιωματούχοι·
9. διαπιστώνει ότι οι θρησκευτικές μειονότητες στην ισλαμική Τουρκία βρίσκονται σε πολύ επικίνδυνη κατάσταση· διαπιστώνει ότι τόσο η ορθόδοξη όσο και η καθολική κοινότητα εξακολουθούν να μην έχουν νομική προσωπικότητα, ότι οι εκκλησίες δεν μπορούν να αποκτήσουν περιουσία και ότι οι περιουσίες που έχουν δημιουργηθεί δεν έχουν επιστραφεί· παρατηρεί ότι οι θρησκευτικές μειονότητες στην Τουρκία αποτελούν θύματα όχι μόνο διακρίσεων και όλων των ειδών διοικητικών παρενοχλήσεων αλλά και θύματα

κλιμακούμενης βίας· θεωρεί ενδεικτική για τη μεταχείριση των θρησκευτικών μειονοτήτων της Τουρκίας την απόφαση του τουρκικού Ακυρωτικού Δικαστηρίου της 26ης Ιουνίου 2007 σχετικά με τον Πατριάρχη της Κωνσταντινούπολης· θεωρεί απαράδεκτο υποψήφια χώρα για ένταξη στην ΕΕ να παραβιάζει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες θρησκευτικών μειονοτήτων και καλεί την Τουρκία, χωρίς καθυστέρηση, να εγκρίνει νομοθεσία που θα τερματίζει την υφιστάμενη έλλειψη ασφάλειας δικαίου, καθώς και σαφείς διατάξεις που θα διασφαλίζουν πλήρως την ελευθερία της θρησκευτικής λατρείας και θα επιτρέπουν σε θρησκευτικές μειονότητες, μεταξύ άλλων, να αποκτούν ακίνητη περιουσία και να εκπαιδεύουν κληρικούς· αναμένει ότι η χρηματοδοτική βοήθεια προς την Τουρκία θα παρέχεται, στο μέλλον, υπό τον όρο της προστασίας της χριστιανικής κληρονομιάς·

10. καταδικάζει έντονα τη δολοφονία του αρμένιου συγγραφέα Hrant Dink, τη δολοφονία του χριστιανού ιερωμένου Andrea Santoro, τη δολοφονία τριών χριστιανών στη Μαλάτια και την τρομοκρατική επίθεση στην Άγκυρα, και έχει την άποψη ότι όλα αυτά συνέβησαν κάτω από ένα κλίμα μη ανοχής θρησκευτικών μειονοτήτων· αναμένει από τις τουρκικές αρχές να προστατεύουν ομάδες και πρόσωπα που ανήκουν σε θρησκευτικές μειονότητες και από την τουρκική κυβέρνηση να θέσει τέλος σε όλες τις επίσημες διακρίσεις εις βάρος ατόμων που ανήκουν σε θρησκευτικές μειονότητες ή εις βάρος οργανισμών που ανήκουν σε θρησκευτικές μειονότητες·
11. θεωρεί απαράδεκτο ότι οι γυναίκες στην Τουρκία εξακολουθούν να αποτελούν θύματα συστηματικής βίας και κάθε είδους διάκρισης, και εφιστά την προσοχή στο βαθιά ριζωμένο και ανεκτό "δικαίωμα για τη διάπραξη εγκλημάτων τιμής"· επομένως, αναμένει από την Επιτροπή να δώσει στο θέμα απόλυτη προτεραιότητα· διαπιστώνει επίσης ότι, αφότου το 2002 το ΑΚΡ ανέλαβε την εξουσία, έχει καταστεί περισσότερο δύσκολο για τις γυναίκες να βρίσκουν θέση απασχόλησης στη δημόσια διοίκηση· φοβάται, σ' αυτό το πλαίσιο, ότι η απόφαση της κυβέρνησης του ΑΚΡ να καταργήσει την παραδοσιακή απαγόρευση του Συντάγματος για την τοποθέτηση μανδήλας στο πρόσωπο των γυναικών σε πανεπιστήμια και άλλα ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα, θα έχει ως αποτέλεσμα να αρθεί η απαγόρευση αυτή και για γυναίκες που εργάζονται στην τουρκική δημόσια διοίκηση, γεγονός που θα αυξήσει την κοινωνική πίεση στις γυναίκες να φορούν γενικά μανδήλα στην κοινωνική τους ζωή·
12. αναμένει από τη νέα κυβέρνηση να προβεί σε ειρηνική, σταθερή και πολιτική λύση της τουρκοκουρδικής διαμάχης και θεωρεί ότι, στο πλαίσιο αυτό, η βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης στη νοτιοανατολική Τουρκία έχει πρωταρχική σημασία·
13. καταδικάζει τη βία του ΡΚΚ και άλλων τρομοκρατικών ομάδων σε τουρκικό έδαφος αλλά, από την άλλη πλευρά, εφιστά την προσοχή της Τουρκίας στο γεγονός ότι οποιαδήποτε μονομερής στρατιωτική επιχείρηση στο Βόρειο Ιράκ θα αποτελέσει παραβίαση της εδαφικής ακεραιότητας και κυριαρχίας του Ιράκ, πράγμα που είναι απαράδεκτο για την ΕΕ·
14. εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι η Τουρκία εξακολουθεί να διατηρεί οικονομικό εμπάργκο, να κλείνει σύνορα και να εκτοξεύει απειλές κατά γειτονικών χωρών ή να προβαίνει σε στρατιωτικές επιχειρήσεις οι οποίες αυξάνουν την ένταση με τις εν λόγω χώρες· καλεί την Τουρκία να αναγνωρίσει επισήμως τη γενοκτονία κατά των αρμενίων

και να ζητήσει συγγνώμη από την Αρμενία και τον αρμενικό λαό· τονίζει ότι μόνο αυτή η αναγνώριση αποτελεί σοβαρό σημείο εκκίνησης για τη διαδικασία συμφιλίωσης μεταξύ Τουρκίας και Αρμενίας· σε σχέση με αυτό, εκφράζει τη λύπη του για την αντίδραση του τούρκου Προέδρου, του Πρωθυπουργού, του Υπουργού Εξωτερικών και του Ανώτατου Διοικητή του Στρατού στο ψήφισμα που εγκρίθηκε από την Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων της Βουλής των Αντιπροσώπων των ΗΠΑ στις 10 Οκτωβρίου 2007, σύμφωνα με το οποίο αναγνωρίζεται η γενοκτονία κατά των αρμενίων, και καταδικάζει επίσης την πολιτική πίεση που άσκησε η Τουρκία πριν από την έγκριση του συγκεκριμένου ψηφίσματος·

15. εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι η Τουρκία εξακολουθεί να παρεμποδίζει την επίτευξη ουσιαστικής προόδου σε προσπάθειες για να εξασφαλιστεί μια περιεκτική λύση του κυπριακού ζητήματος· θεωρεί ότι η κατοχή της Βόρειας Κύπρου από τουρκικά στρατεύματα συνιστά παραβίαση του Διεθνούς Δημοσίου Δικαίου· καλεί την Τουρκία, κατά συνέπεια, να αρχίσει άμεση απόσυρση των στρατευμάτων της από τη Βόρεια Κύπρο·
16. θεωρεί ότι η σύσταση χρηματοδοτικού μέσου για την παροχή βοήθειας με σκοπό την οικονομική ανάπτυξη της τουρκοκυπριακής κοινότητας συνιστά παραβίαση των Αποφάσεων 541 (1983) και 550 (1984) του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, και επιστά την προσοχή της Επιτροπής στο γεγονός ότι η απαγόρευση απόκτησης εδαφών μέσω επιδρομής στρατευμάτων αποτελεί τμήμα του αναγκαστικού δικαίου (ius cogens), από το οποίο δεν είναι ποτέ δυνατόν να υπάρξει παρέκκλιση·
17. θεωρεί απαράδεκτο ότι η Τουρκία εξακολουθεί να παραβαίνει φανερά και συστηματικά τις υποχρεώσεις της στο πλαίσιο της Συμφωνίας Σύνδεσης και του Συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου·
18. χαιρετίζει τη Δήλωση της 17ης Απριλίου 2007 του πρώην τούρκου Υπουργού Εξωτερικών και νυν Προέδρου της χώρας, ότι δηλαδή οι μεταρρυθμίσεις θα εφαρμοστούν ανεξαρτήτως του εάν τελικά η Τουρκία ενταχθεί ή όχι στην ΕΕ· θεωρεί, σ' αυτό το πλαίσιο, ότι οι οικονομικές, οι θεσμικές και οι νομοθετικές μεταρρυθμίσεις είναι αναγκαίες για την ανάπτυξη της Τουρκίας σε ένα δημοκρατικό και πλούσιο κράτος με το οποίο η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα διατηρούν προτιμησιακές σχέσεις· συνηγορεί υπέρ μιας προτιμησιακής σύμπραξης μεταξύ της ΕΕ και της Τουρκίας·
19. θεωρεί ότι η αρνητική ψήφος στα δημοψηφίσματα για το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα στη Γαλλία και στην Ολλανδία οφειλόταν κατά κύριο λόγο στην αντίθεση για την ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ, γεγονός που επιβεβαιώθηκε με σφυγμομετρήσεις σε διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ τόσο πριν όσο και μετά τη διεξαγωγή των δημοψηφισμάτων· επισημαίνει το τεράστιο χάσμα το οποίο υφίσταται από την άποψη αυτή μεταξύ ευρωπαϊκών κυβερνήσεων και θεσμικών οργάνων αφενός και λαών της Ευρώπης αφετέρου· προτείνει τη διεξαγωγή δημοψηφισμάτων για το ζήτημα της ένταξης της Τουρκίας στην ΕΕ σε όλα τα κράτη μέλη της·
20. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, την Επιτροπή, καθώς και στην κυβέρνηση και το κοινοβούλιο της Τουρκίας·